RĂSPUNDEREA ADMINISTRATORULUI PENTRU FOLOSIREA BUNURILOR SOCIETĂȚII COMERCIALE ÎN SCOP PERSONAL SAU AL UNOR TERȚI

Victoria HÎNCU

Folosirea bunurilor societății comerciale de către administrator în scop personal sau al unor terți, potrivit legislației în vigoare, poate constitui temei al angajării răspunderii civile pentru acoperirea pasivului (prejudiciilor) cauzate, sau dacă aceasta a constituit cauza ajungerii societății comerciale în stare de insolvență. Un asemenea comportament din partea administratorului demonstrează că a acționat contrar intereselor societății pe care o gestionează. În caz de litigiu, acest fapt se va afla la aprecierea instanței de judecată. După ce criterii şi în ce măsură acestea trebuie apreciate sunt temă de discuție pentru specialiştii în domeniu şi la momentul actual.

În practică, apare întrebarea în ce cazuri administratorul răspunde pentru folosirea bunurilor societății comerciale de către administrator în scop personal sau al unor terți. Aici pot fi exemplificate o diversitate de cazuri practice, care trebuie analizate şi mai important este dacă acestea pot fi grupate în anumite categorii.

În literatura de specialitate, se găsesc diferite opinii în acest sens. Unii analizând acest aspect se referă la:

- *Abuzul de putere şi abuzul de bunuri*, care, în opinia unor autori, pot fi realizate doar prin intermediul actelor pozitive ce îmbracă forma unor acte de dispoziție materială sau juridică [5, p.698], fapt cu care nu suntem de acord, deoarece aceasta ne lipseşte de posibilitatea de a supune răspunderii administratorii care prin intermediul omisiunii voluntare nu îndeplinesc acte care sunt în interesul societății comerciale, dar care sunt contrare interesului personal. De aici observăm că fapta ilicită ce constă în folosirea bunurilor societății comerciale poate fi săvârşită nu doar prin acte comisive, ci şi prin intermediul omisiunii de a îndeplini un act, care poate fi necesar în scopul realizării obiectului de activitate a societății comerciale.
- *Actele de dispoziție asupra bunurilor sociale,* aici avem în vedere: retragerile de numerar de către administrator din patrimoniul societății comerciale în scopul acoperirii unor cheltuieli personale, deturnarea bunurilor ce fac parte din patrimoniul societății, plata din contul societății comerciale a unor cheltuieli de transport, de călătorii care nu au nici o legătură cu domeniul de activitate a acesteia, operațiuni fictive ce constau în încasarea de la partenerii de afaceri a unor avansuri pentru lucrări fictive, predarea bunurilor societății comerciale în baza unui contract şi care a avut ca efect devalorizarea patrimoniului societății pe care o gestionează administratorul, în favoarea celeilalte societăți (părți contractante), unde administratorul deține o funcție de conducere, şi alte cazuri;
- *Remunerațiile excesive* pe care le percepe administratorul pentru funcția pe care o deține. Caracterul excesiv al remunerației se poate uşor stabili după următoarele caractere, şi anume: activitatea desfăşurată de administrator şi instituția financiară a societății comerciale. Dacă la un anumit moment remunerația era normală, apariția unor dificultăți financiare în cadrul societății îi pot conferi un caracter excesiv, fapt ce îl obligă pe administrator să diminueze mărimea acestora [1, p.137]. În actul de constituire poate fi fixat care va fi cuantumul remunerației administratorului, de asemenea, şi organul în competența căruia este decizia acestei probleme. Chiar dacă există o hotărâre a organului competent cu privire la remunerația excesivă, aceasta nu reprezintă o cauză de exonerare de răspundere, explicându-se prin faptul că legislația protejează nu numai interesele administratorului, asociaților, dar şi patrimoniul societății comerciale şi a terților cu care aceasta a încheiat contracte.

- *Interesul personal al administratorului,* care de multe ori se dovedeşte a fi contrar intereselor societăţii comerciale pe care o gestionează. Administratorul trebuie să respecte faptul că interesele societăţii predomină şi covârşesc interesele contrare ale administratorului. În acest caz, trebuie de menţionat obligaţia de loialitate pe care o are administratorul faţă de societatea comercială ce o gestionează, şi importanţa acesteia pentru îndeplinirea atribuţiilor cu care este investit atât prin actul constitutiv, cât şi de legislaţia în vigoare.

- *Acţiunile îndeplinite cu rea-credinţă de către administrator,* ceea ce poate fi demonstrat pornind de la actele săvârşite de acesta, dat fiind faptul că din start acesta cunoaşte că ele sunt contrare intereselor societăţii comerciale. Deoarece cunoaştem că administratorul care nu a ştiut că actul său este contrar intereselor societăţii, nu sunt calificate ca acte îndeplinite cu rea-credinţă. În acest sens, în literatura de specialitate, se menţionează că unele operaţiuni sunt interzise administratorului, sub sancţiunea angajării răspunderii sale faţă de societatea ce o gestionează, ori chiar sub sancţiuni penale, iar unele convenţii între administratori şi societatea comercială sunt valabile doar cu condiţia autorizării prealabile a acestora de adunarea generală [4, p.168]. În cazul în care administratorul este şi acţionar al societăţii comerciale, legislaţia prevede anumite sancţiuni pentru comportamentul său vicios. Potrivit art.154 CC RM alin. (1) lit. (b), adunarea generală a asociaţilor, administratorul, unul sau mai mulţi asociaţi pot cere excluderea din societatea cu răspundere limitată a asociatului care, fiind administrator, comite fraudă în dauna societăţii, foloseşte bunurile societăţii în scop personal sau al unor terţi [2]. Tot în acest sens şi art. 47 al Legii societăţii cu răspundere limitată prevede că adunarea generală a asociaţilor, administratorul, unul sau mai mulţi asociaţi pot cere excluderea din societate a asociatului care nu a vărsat aportul subscris, precum şi a asociatului care, în calitate de administrator al societăţii, comite fraude în detrimentul societăţii, foloseşte semnătura societăţii sau patrimoniul acesteia în favoarea sa sau a terţilor [3]. Reglementarea acestor cazuri de către legiuitor demonstrează importanţa pe care o prezintă, iar prevederea expresă a efectelor juridice ce pot surveni aduce claritate în caz de litigiu. Astfel, excluderea din societate se face doar prin hotărâre judecătorească. Acesta nu va avea dreptul la o parte proporţională din patrimoniul societăţii, la fel răspunde pentru pierderile cauzate, dar are dreptul la profitul net până la data excluderii sale. Legea prevede că poartă răspundere faţă de terţi pentru operaţiunile făcute de societate până la data rămânerii definitive a hotărârii de excludere.

Referinţe:

1. AL HAJJAR, S. *Răspunderea civilă a administratorilor debitorului aflat în insolvenţă. Fizionomia fraudei. Riscurile administrării. Insuficienţa activului.* Bucureşti: Universul juridic, 2012.

2. Codul civil al Republicii Moldova nr.1107 din 06.06.2002.În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr. 82-86 din 22.06.2002.
3. Legea cu privire la societăţile cu răspundere limitată nr. 135 din 14.06.2007. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr. 127-130 din 17.08.2007.
4. PIPEREA. Gh. *Obligaţiile şi răspunderea administratorilor societăţilor comerciale*. Bucureşti: All-Beck,1998.
5. TURCU, I. *Legea procedurii insolvenţei.* Bucureşti: C.H. Beck, 2009.